

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Moryniu z dnia*

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Moryń
na lata 2014-2020



2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA.....	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA.....	16
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	16
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	16
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	18
5. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	20
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY	21
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	23
8. BEZDOMNOŚĆ.....	24
9. EDUKACJA	25
10. KULTURA	26
11. SPORT I REKREACJA.....	27
12. TURYSTYKA	28
13. SYTUACJA DZIECKA.....	29
14. OCHRONA ZDROWIA	32
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	34
16. POMOC SPOŁECZNA	35
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	44
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE.....	46
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	49
20. SEKTOR POZARZĄDOWY	56
21. ANALIZA SWOT	58
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	65
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	66
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	66
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI.....	84
3. PROGRAMY I PROJEKTY	85
IV. UWAGI KOŃCOWE	89

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

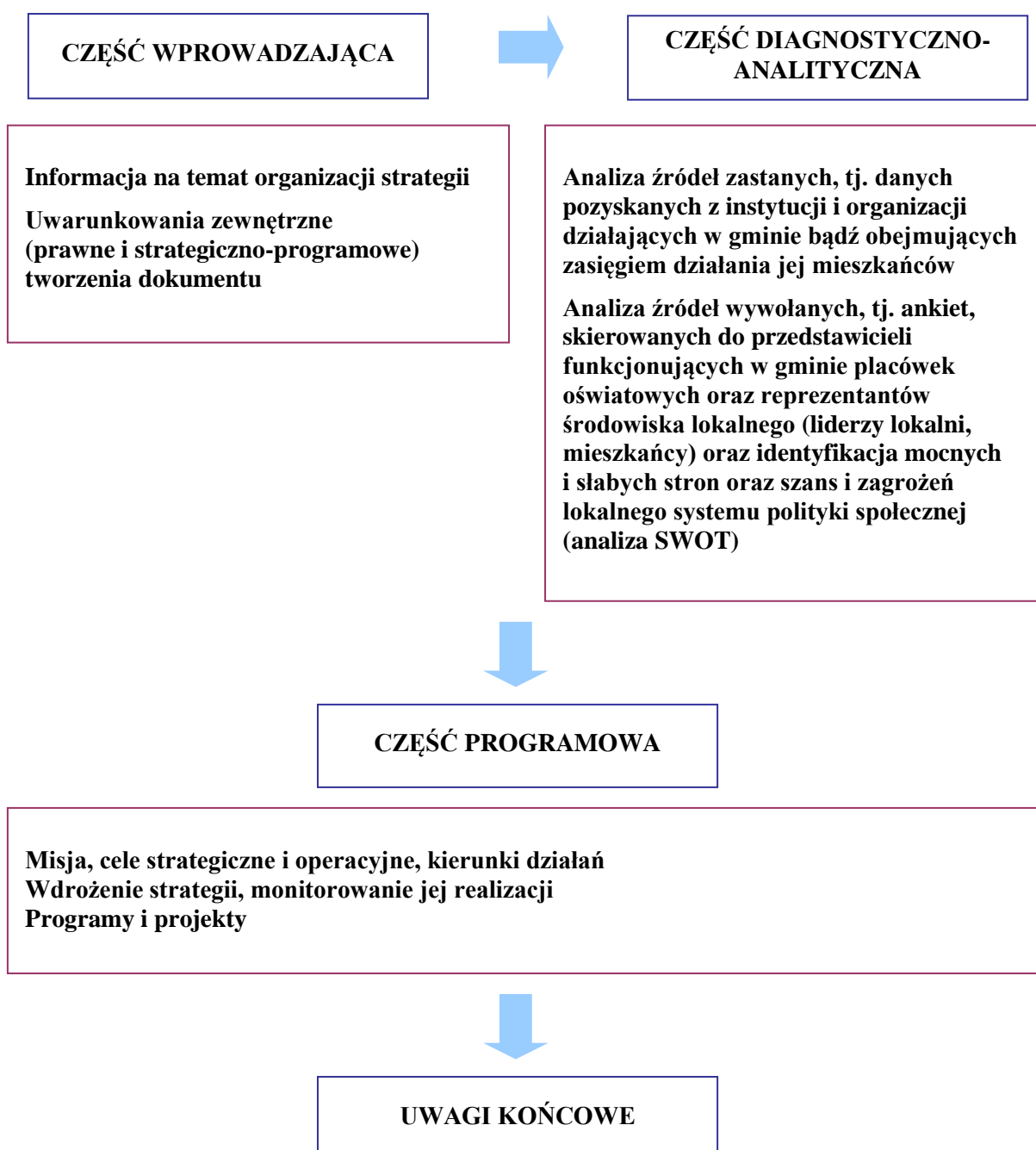
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii



2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej

i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska dokona w **2014 roku** przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „**Łącząc Europę**”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „**Zdrowie na rzecz wzrostu**” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,

- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,

- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 jest jednym z 16 programów regionalnych służących realizacji Strategii Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 oraz Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (Narodowej Strategii Spójności), jednocześnie będąc odzwierciedleniem polityki rozwoju prowadzonej przez samorząd województwa.

Dokument stanowi najistotniejszy instrument polityki regionalnej województwa, spajający większość zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki publiczne i niepubliczne w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Celem realizacji Programu jest wspieranie rozwoju województwa, zmierzającego do zwiększenia jego konkurencyjności, spójności gospodarczej, terytorialnej, społecznej i wzrostu poziomu życia mieszkańców.

Problematyka społeczna została podjęta w ramach 7. osi priorytetowej „Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia”. Za cel główny wyznaczony w jej obrębie uznano poprawę jakości i dostępności infrastruktury edukacyjnej, sportowej oraz ochrony zdrowia, a za cele szczegółowe: podniesienie jakości infrastruktury edukacji, podniesienie jakości i rozwój bazy sportowej, poprawę jakości i dostępności placówek ochrony zdrowia.

Jednym z czynników wzmacniających konkurencyjność jest promowanie społeczeństwa rozwijającego swój potencjał intelektualny. W ramach realizacji tak postawionego celu wspierane są działania w zakresie poprawy szkolnictwa zawodowego

i technicznego, jakości kształcenia, poprawy bazy i infrastruktury edukacyjnej, bazy sportowej oraz infrastruktury opieki zdrowotnej.

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 jest dokumentem, który określa cele polityki społecznej prowadzonej w regionie. W jej ramach sformułowano misję („Podnoszenie jakości życia wśród tych mieszkańców regionu, którzy ze względu na trudną sytuację życiową nie są w stanie samodzielnie zaspokoić podstawowych potrzeb bytowych, a przez to nie mogą uczestniczyć lub mają ograniczony udział w życiu rodzinnym, zawodowym i społecznym” i cel pośredni („Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań polityki społecznej”) oraz wyznaczono poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
 - Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych.
 - Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwale bezrobotnych.
 - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwale bezrobotnych.
 - Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców województwa długotrwałego bezrobocia.
2. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.
 - Tworzenie lokalnego systemu wsparcia dla rodzin.
 - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych.
 - Poprawa jakości i dostępu do usług socjalnych.
3. Przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych.
 - Rozbudowa zaplecza instytucjonalnego i pozainstytucjonalnego na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
 - Aktywizacja mieszkańców województwa zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
 - Edukacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych marginalizacją społeczną, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet.
4. Zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa.
 - Edukacja społeczna i działalność wychowawcza.
 - Lecznictwo odwykowe oraz rehabilitacja osób uzależnionych.

- Przeciwdziałanie negatywnym następstwom używania środków psychoaktywnych.
5. Tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego.
- Integracja społeczna osób niepełnosprawnych we wszystkich grupach społecznych.
 - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.
6. Podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych.
- Poprawa bezpieczeństwa socjalnego wśród ludzi starszych.
 - Aktywizacja społeczna osób starszych.
 - Wzmocnienie roli i miejsca osób starszych w środowiskach lokalnych.

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Gryfińskim na lata 2007-2015

Powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Gryfińskim jest dokumentem określającym politykę społeczną powiatu. Zawiera diagnozę sytuacji społecznej w powiecie gryfińskim, wskazuje występujące na jego terenie problemy oraz wyznacza poniżej przedstawione cele strategiczne i operacyjne.

1. Cel strategiczny I: Przeciwdziałanie skutkom i zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
- Aktywizacja osób długotrwanie bezrobotnych.
 - Promocja na rzecz zatrudnienia osób długotrwanie bezrobotnych.
 - Podnoszenie kwalifikacji i umiejętności osób długotrwanie bezrobotnych.
 - Przeciwdziałanie „dziedziczeniu” przez mieszkańców powiatu długotrwałego bezrobocia.
2. Cel strategiczny II: Pomoc rodzinie w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych
- Tworzenie kompleksowego lokalnego systemu pomocy i opieki nad dzieckiem i rodziną.
 - Pomoc dla rodzin znajdujących się w sytuacjach kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i jej skutkom.
3. Cel strategiczny III: Sprawny system zapobiegania marginalizacji społecznej, zapobieganie patologiom i uzależnieniom.
- Ograniczanie skali przestępczości wśród młodzieży.
 - Przeciwdziałanie negatywnym skutkom używania środków psychoaktywnych.
4. Cel strategiczny IV: Zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.
- Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.
 - Integracja zawodowa osób niepełnosprawnych.

- Pobudzenie osób niepełnosprawnych do aktywności i samopomocy.
- 5. Cel strategiczny V: Wspieranie procesu integracji uchodźców.
- Tworzenie programu lokalnego na rzecz pomocy uchodźcom.
- 6. Cel strategiczny VI: Pomoc osobie po opuszczeniu zakładu karnego w integracji ze społeczeństwem.
- Stworzenie skutecznego systemu wsparcia osób po zwolnieniu z zakładu karnego.
- 7. Cel strategiczny VII: Wielokierunkowa współpraca administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi w celu realizacji zadań.
- Inspirowanie działań na rzecz rozwoju sektora organizacji pozarządowych.
- Podejmowanie działań w celu wypracowania systemu przepływu informacji.

Strategia Rozwoju Gminy Moryń na lata 2006-2013

Strategia Rozwoju Gminy Moryń stanowi podstawę polityki rozwoju samorządu gminy. W jej ramach przeprowadzono analizę SWOT, zidentyfikowano występujące problemy, sformułowano misję („Wszechstronny rozwój gminy Moryń poprzez wykorzystanie miejscowych walorów krajoobrazowo-kulturowych, bazy turystycznej, arealu urodzajnych gruntów ornych oraz potencjału zintegrowanej społeczności gminy”), wyznaczono cele strategiczne i szczegółowe oraz konkretne zadania operacyjne, których realizacja ma przyczynić się do poprawy sytuacji w gminie.

Wśród celów strategicznych gminy Moryń wymieniono:

1. Tworzenie nowych miejsc pracy,
2. Rozwój infrastruktury,
3. Rozwój turystyki, 4. Gospodarka finansowa.

Uznano, że cele społeczne wyrażają się w poprawie standardu życia lokalnej społeczności poprzez tworzenie miejsc pracy. Działania związane z celem strategicznym 1 mają na celu zmniejszanie skutków bezrobocia i pobudzanie rynku pracy w gminie. Do takich działań należy zarówno pomoc dla ludzi bez pracy z terenu gminy, jak i również współpraca z lokalnymi pracodawcami oraz potencjalnymi inwestorami.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Moryń jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa zachodniopomorskiego w powiecie gryfińskim. Znajduje się ok. 30 km od trzech przejść granicznych z Niemcami: w Kostrzynie, Osinowie Dolnym i Krajniku Dolnym. Siedziba władz gminy – miejscowość Moryń – położona jest w odległości ok. 80 km od Szczecina. Gmina zajmuje powierzchnię 124,5 km², obejmuje miasto Moryń oraz 9 sołectw: Bielin, Dolsko, Gądko, Kłębicz, Mirowo, Nowe Objezierze, Stare Objezierze, Przyjezierze, Witnica.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Moryń jest zróżnicowany. W gminie działają dwie, mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków. Dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, do której dostęp mają prawie wszyscy mieszkańcy gminy. Nie ma natomiast sieci gazowej, a dalszych inwestycji wymaga sieć kanalizacyjna (dostęp do niej niewiele ponad 50% mieszkańców). Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	32,9
liczba ludności korzystających z sieci wodociągowej	4.156
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	14,3
liczba ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej	2.311
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	0
liczba budynków mieszkalnych z dostępem do sieci gazowej	0
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	77
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	6
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	2
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	4.404

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie w latach 2011-2013. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono w obszarze, kultury, sportu i rekreacji. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2011-2013

<p>inwestycje w 2011 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> • ścieżka pieszo-rowerowa w Bielinie, • budowa chodnika w Bielinie, • przebudowa drogi nr 125 na odcinku Stare Objezierze-Klępicz, • renowacja murów obronnych, • budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Moryniu oraz wodociągu Bielin-Macierz, • budowa Promenady Wielkiego Raka • sala widowiskowo-konferencyjna w Moryniu, • amfiteatr, • rewitalizacja plaży miejskiej w Moryniu, • budowa chodnika w Dolsku • remont i wyposażenie wiejskiego Centrum Społeczno-Kulturalnego oraz budowa placu zabaw z boiskiem do siatkówki w Mirowie
<p>inwestycje w 2012 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> • modernizacja oczyszczalni ścieków – budynek do mechanicznego odwadniania i higienizacji osadów w Moryniu • wymiana pokrycia i ocieplenie stropu sali gimnastycznej w Witnicy, • przebudowa budynku biurowego na Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Moryniu, • remont świetlicy wiejskiej w Gądnie, • remont świetlicy wiejskiej w Dolsku oraz budowa placu zabaw, • budowa pomostu cumowniczego, • budowa trybun (etap II) na boiskach w Moryniu, • budowa chodnika w Przyjezierzu, • Aleja Gwiazd Plejstocenu na promenadzie przy Jeziorze Morzycko, • przebudowa drogi nr 125 – „lewoskręt” do Nowego Objezierza, • remont wieży kościelnej Kościoła Ducha Świętego • budowa placu zabaw przy ZS w Moryniu, • wymiana pokrycia dachowego na świetlicy w Nowym Objezierzu, • modernizacja chodnika przy ul. Rynkowej w Moryniu
<p>inwestycje w 2013 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowa drogi nr 125 – wykonanie wyspy zwalniającej przy wjeździe do Klępicza, • przebudowa drogi nr 125 na odcinku pomiędzy Starym Objezierzem, a wiaduktem, • przebudowa ul. Ogrodowej w Moryniu, • remont pomostu cumowniczo-widokowego na kąpielisku miejskim, • ogrodzenie placu zabaw w Mirowie, • wymiana bramy na cmentarzu w Bielinie, • budowa ciągu pieszego w Starym Objezierzu, • przebudowa chodnika przy ul. Rynkowej w Moryniu, • wykonanie zadaszenia nad wejściem do świetlicy w Nowym Objezierzu, • Modernizacja kotła olejowego w budynku Zespołu Szkół w Moryniu, • wykonanie boiska do piłki plażowej w Moryniu, • remont toalety w świetlicy wiejskiej w Nowym Objezierzu,

- przegląd i konserwacja placów zabaw w Mirowie, Witnicy, Bielinie, Klepiczu, Przyjezierzu i Gądnie,
- remont przystanku w Mirowie,
- wymiana pokrycia dachu w budynku przy ul. Chopina,
- remont drogi Gądnno-Wisław,
- przebudowa, remont świetlicy wiejskiej w Starym Objezierzu oraz budowa placu zabaw.

Dane Urzędu Gminy Moryń.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez wschodni obszar gminy Moryń prowadzi droga krajowa nr 31 relacji Chojna – Witnica – Mieszkowice, natomiast przez zachodnią część gminy przebiega droga wojewódzka nr 125 relacji Granica Państwa – Cedynia – Moryń – Wierzchlas. Pozostałą sieć drogową stanowią drogi powiatowe i gminne. Przez gminę biegnie także linia kolejowa Szczecin-Kostrzyn. Obecnie w gminie czynne są 2 stacje kolejowe: w Witnicy Chojeńskiej i Bielinie. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie. Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczą: Polskie Koleje Państwowe oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2012 roku gmina Moryń liczyła 4.437 mieszkańców, w tym 2.282 kobiet, które stanowiły 51,4% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 35,6 osoby na km². Struktura wiekowa ludności gminy ulegała zmianom. W latach 2010-2012 liczba dzieci i młodzieży oraz osób starszych ulegała nieznacznym wahaniom, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym rosła. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	854	858	848
liczba osób w wieku produkcyjnym	2.929	2.931	2.936
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	659	666	653
ogółem	4.442	4.455	4.437

Dane Urzędu Gminy Moryń.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa

się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	57	57	37
liczba zgonów	35	47	46
przyrost naturalny	22	10	-9

Dane Urzędu Gminy Moryń.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	4	6	6
saldo migracji w ruchu zagranicznym	13	12	13
saldo migracji ogółem	17	18	19

Dane Urzędu Gminy Moryń.

W latach 2010-2012 liczba urodzeń żywych zmalała, nieznacznym wahaniom ulegała liczba zgonów. Sytuacja taka wpłynęła na przyrost naturalny, który z roku na rok malał (z 22 w 2010 r. do -9 w 2012 r.).

Saldo migracji w latach 2010-2012 minimalnie wzrosło (z 17 w 2010 r. do 19 w 2012 r.). Migracja ludności do i z gminy odbywała się częściej w ruchu zagranicznym niż wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na małą, m.in. pod wpływem niskiej dzietności rodzin, liczbę dzieci i młodzieży oraz na drugą bardzo istotną kwestię, która odnosi się do dużej ilości osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Aktualnie różnica pomiędzy osobami w wieku produkcyjnym, a poprodukcyjnym jest właściwa, gdyż liczba osób w wieku produkcyjnym jest ponad 4 razy większa. W przyszłości jednak ta tendencja się odwróci i osób w wieku poprodukcyjnym będzie znacznie więcej niż w wieku produkcyjnym.

Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały w większym zakresie niż dotychczas dostosowania usług społecznych do potrzeb seniorów. W tym przypadku trzeba będzie udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Gmina Moryń jest gminą rolniczo-turystyczną. Użytki rolne zajmują 7.359 ha, z czego 90,5% stanowią grunty orne. Na obszarze gminy występują gleby klas IIIa, IIIb i IVa. Ponadto 3.479 h zajmują lasy i grunty leśne.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat struktury użytków rolnych w gminie.

Tabela 6. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2012 roku

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7.359
w tym:	grunty orne (w ha)	6.661
	sady(w ha)	6,6
	łąki i pastwiska (w ha)	508
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		3.479
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		1.588

Dane Urzędu Gminy Moryń.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie malała (z 266 w 2010 r. do 222 w 2012 r.). Dominującymi branżami były: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo oraz rolnictwo. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w gminie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	–	–	–
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	266	223	222
liczba podmiotów ogółem	266	223	222

Dane Urzędu Gminy Moryń.

Tabela 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24
górnictwo i wydobywanie	3
przetwórstwo przemysłowe	14
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
budownictwo	67

handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	97
transport i gospodarka magazynowa	14
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	11
informacja i komunikacja	1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	14
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5
edukacja	6
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12
inne sekcje	23

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy liczba osób bezrobotnych w gminie, w latach 2010-2012 spadała. Wśród pozostających bez pracy nieznaczną większość w 2011 i 2012 r. stanowili mężczyźni, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła odpowiednio 179 i 176. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	383	354	351
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	13,2%	12,1%	12%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	193	175	175
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	50,4%	49,4%	49,9%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie gryfińskim, województwie zachodniopomorskim i w kraju.

Tabela 10. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie gryfińskim	23,4%	21,7%	22,2%
stopa bezrobocia w województwie zachodniopomorskim	17,8%	17,6%	18,1%
stopa bezrobocia w kraju	12,4%	12,5%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 powiat gryfiński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa i kraju, stopą bezrobocia. W badanym okresie zarówno w powiecie, jak i w województwie, stopa bezrobocia ulegała wahaniom.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia, a także rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)			liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet				ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	64	32	50	staż pracy	bez stażu	70	40	57,1
	25-34 lata	99	59	59,6		do 1 roku	48	30	62,5
	35-44 lata	51	32	62,7		1-5 lat	71	41	57,7
	45-54 lata	79	37	46,8		5-10 lat	43	23	53,5
	55-59 lat	45	15	33,3		10-20 lat	58	25	43,1
	60-64 lata	13	X	X		20-30 lat	48	16	33,3
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	26	5	19,2	wykształcenie	30 lat i więcej	13	0	X
	1-3 miesiące	69	27	39,1		wyższe	16	12	75
	3-6 miesięcy	53	30	56,6		policealne i śr. zawodowe	66	38	57,6
	6-12 miesięcy	59	31	52,5		średnie ogólnokształcące	27	15	55,6
	12-24 miesiące	60	35	58,3		zasadnicze zawodowe	111	53	47,7
	pow. 24 miesięcy	84	47	56		gimnazjalne i niższe	131	57	43,5

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gryfinie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata, osoby pozostające bez zatrudnienia długotrwale, powyżej 24 miesięcy (84 osoby) oraz od 1 do 3 miesięcy (69 osób), osoby ze stażem pracy od roku do

5 lat (71 osób), a także osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (131 osób) oraz zasadniczym zawodowym (111 osób).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 lata (62,7%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 12 miesięcy (58,3%), osób ze stażem do 1 roku (62,5%) oraz, co budzi niepokój, osób z wykształceniem wyższym (75%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy. Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 liczba budynków mieszkalnych w gminie Moryń zwiększała się (z 617 w 2010 r. do 653 w 2012 r.). Liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach mieszkaniowych gminy malała (z 53 w 2010 r. do 48 w 2012 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	617	650	653
liczba mieszkań komunalnych	53	52	48
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	169	165	149
powierzchnia użytkowa mieszkań (w m ²)	2.814	2.761	2.488
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	53,1	53	31,8
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (w m ²)	17,16	17,36	16,93

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu i Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	72	69	72
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	619	690	578
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	122.415	114.113	116.059

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, była na zbliżonym poziomie (72 w 2010 i 2012 r., 69 w 2011 r.), podobnie jak wysokość kwot przeznaczonych na ten cel dodatków (122.415 zł w 2010 r., 114.113 zł w 2011 r., 116.059 zł w 2012 r.) liczba przyznanych ulegała wahaniom (619 w 2010 r., 690 w 2011 r., 578 w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Moryń jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. W latach 2010-2012 liczba rodzin i osób objętych wsparciem z powodu bezdomności wynosiła 1 w 2010 i 2012 roku (w 2011 roku nie było takich osób).

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w gminie Moryń funkcjonowały 3 placówki oświatowo-wychowawcze, w skład których wchodziło 1 przedszkole, 1 szkoła podstawowa i 1 gimnazjum. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba pracowników/nauczycieli
Przedszkole Miejskie w Zespole Szkół w Moryniu, ul. Dworcowa 6, 74-503 Moryń	25	3/1
Szkoła Podstawowa im. st. sierż. Mieczysława Majchrzaka w Zespole Szkół w Moryniu, ul. Dworcowa 6, 74-503 Moryń wraz z filią w Witnicy	309	31/25
Gimnazjum im. Jana Pawła II w Zespole Szkół w Moryniu, ul. Dworcowa 6, 74-503 Moryń	126	17/14

Dane Urzędu Gminy Moryń.

Na terenie gminy nie ma żadnej szkoły ponadgimnazjalnej. Absolwenci gimnazjum mają możliwość kontynuowania edukacji m.in. w szkołach publicznych oraz niepublicznych, które działają na terenie powiatu gryfińskiego.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie Moryń jest Miejski Ośrodek Kultury.

Miejski Ośrodek Kultury jest koordynatorem i pomysłodawcą większości przedsięwzięć kulturalnych i sportowych realizowanych w gminie Moryń. Jest także organizatorem wielu imprez sportowych i kulturalnych na terenie gminy. Prowadzi różnorodne zajęcia (plastyczne, muzyczne, taneczne, wokalne) zarówno dla dzieci, młodzieży, jak i dla dorosłych. Zajmuje się również promocją dorobku kulturalnego gminy oraz współpracą z zagranicą – realizuje zadania w zakresie współpracy trans granicznej. Ponadto MOK prowadzi Biuro Informacji Turystycznej oraz sprawuje opiekę nad 7 świetlicami wiejskimi.

Do większych przedsięwzięć organizowanych corocznie w gminie przez Miejski Ośrodek Kultury można zaliczyć: Festiwal Sportowo-Rekreacyjny pn. „Jarmark Moryński” oraz Międzynarodowy Bieg Dookoła Morynia i Jeziora Morzycko, Bieg Wokół Murów Obronnych Morynia – „Moryńska Trójka”, Wetwater Music Festival, Międzynarodowy Festiwal Piosenki Polskiej „Moryński Rak”, ferie zimowe oraz festyny wiejskie w gminie. MOK organizuje również wystawy: plastyczne, fotograficzne, koncerty, konkursy i przeglądy gminne. Dzieci, młodzież oraz dorośli mogą korzystać z pracowni ceramicznej, plastycznej i studia muzycznego wyposażonego w wiele instrumentów.

Ważną rolę w życiu kulturalnym gminy pełni również Miejska Biblioteka Publiczna. Księgozbiór Biblioteki w Moryniu liczy ponad 13.000 woluminów. Biblioteka poza udostępnianiem książek i czasopism, za cel stawia sobie propagowanie czytelnictwa poprzez różne formy aktywności, m.in.: czytanie bajek dzieciom, organizowanie kursów językowych dla dzieci oraz spotkania autorskie. Prowadzi również cykliczne wystawy okolicznościowo – rocznicowe, a także wystawy towarzyszące imprezom Miejskiego Ośrodka Kultury, konkursy recytatorskie oraz wieczory poetyckie.

Czytelnicy mogą także skorzystać z trzech stanowisk komputerowych, z dostępem do Internetu. Miejska Biblioteka Publiczna wraz z Filią w Bielinie współpracują ze szkołami i w ramach tej współpracy organizowane są lekcje biblioteczne.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat funkcjonujących w gminie placówek kulturalnych.

Tabela 15. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres placówki
Miejski Ośrodek Kultury w Moryniu	ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń
Miejska Biblioteka Publiczna w Moryniu	ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń
Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bielinie	

Dane Urzędu Gminy Moryń.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy Moryń działa wiele stowarzyszeń kultury fizycznej. Wśród nich większość stanowią kluby uczniowskie: UKS Morzycko Moryń, LUKS Witniczanka Witnica, LUKS Sokół Przyjezierze, UKS Korona Klepicz, UKS Karate KYOKUSHIN Moryń, UKS Podkowa Moryń, LUKS „Chersoń Bielin”.

Ponadto w gminie funkcjonują: Klub Bokserski „Rak Moryń”, Klub Płetwonurków ASTACUS w Moryniu, Koło LOK „Dzik” w Moryniu, Gminne Stowarzyszenie Turystyczne TUR-MOR Przyjezierze, Moryńskie Towarzystwo Wędkarskie, Polski Związek Wędkarski Koło Morzycko.

Na infrastrukturę sportową w gminie składają się następujące obiekty:
w Moryniu:

- dwa boiska do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna),
- boisko do piłki nożnej (nawierzchnia sztuczna),
- dwa boiska wielofunkcyjne (nawierzchnia sztuczna),
- boisko do siatkówki (nawierzchnia sztuczna),
- boisko do koszykówki (nawierzchnia sztuczna),

- boisko do siatkówki plażowej,
- boisko do tenisa.

w Witnicy:

- boisko do piłki nożnej (nawierzchnia sztuczna),
- boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna),
- boisko do koszykówki (nawierzchnia sztuczna),

w Klępiczu:

- boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna)

w Przyjezierzu:

- boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna)

w Mirowie:

- boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna),
- boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna).

w Dolsku:

- boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna)

w Starym Objezierzu:

- boisko do piłki nożnej (nawierzchnia naturalna)

w Nowym Objezierzu:

- boisko do siatkówki (nawierzchnia naturalna)

w Bielinie:

- boisko do siatkówki plażowej

12. TURYSTYKA

Gmina Moryń to rejon o wyróżniających się walorach przyrodniczych. Dużą powierzchnię gminy zajmują lasy oraz parki z pomnikowymi okazami topoli, wiązu i dębu, chronionymi cisami, a także rzadkimi gledycziami trójcierniowymi i cyprysikami błotnymi. Zachodnia część gminy leży w obszarze Cedyńskiego Parku Krajobrazowego.

Niewątpliwie największym przyrodniczym skarbem gminy jest Jezioro Morzycko, które jest jednym z najgłębszych (średnia głębokość 14,5 m, maksymalna głębokość-60,0 m - kryptodepresja) i najatrakcyjniejszych jezior w Polsce. Przez zbiornik przepływa rzeka Słubia, przybierając charakter górskiego potoku, w którym występują pstrągi, świadczące o czystości rzeki. Jezioro daje doskonałe warunki do uprawiania turystyki wodnej oraz

wędkarstwa. Ponadto na dnie zbiornika leżą szczątki Jaka-9, który spadł do jeziora w czasie II wojny światowej, które przyciągają amatorów nurkowania. Nad jeziorem, dla mieszkańców gminy oraz turystów, wydzielone zostało kąpielisko, strzeżone w sezonie od 1 lipca do 31 sierpnia.

W pobliżu plaży, w środkowej części Promenady Wielkiego Raka znajduje się Aleja Gwiazd Plejstocenu. Wzdłuż alei ustawionych jest 10 tablic z rysunkami i opisami ssaków żyjących w ostatnim okresie epoki lodowcowej. Przy każdej tablicy wmontowana jest płyta z odlewem tropu zwierzęcia pokazanego na tablicy. Niebywałą atrakcją są również naturalnej wielkości figury mamucicy Geosi i małego Morynka, niedźwiedzia jaskiniowego, konia stepowego i tygrysa szablozębnego.

Atrakcją turystyczną gminy są również zabytki i ciekawe budynki:

- kościół romański w Moryniu z XIII w.,
- mury obronne w Moryniu wykonane z granitu i kamienia polnego z bramą młyńską, mieszkowicką oraz furką jeziorną
- kościół w Witnicy, zbudowany w 1337 r.,
- kościół w Starym Objezierzu, zbudowany w II połowie XIII w.,
- kościół w Kłępiczu, zbudowany w II połowie XIII w., przebudowany w XVI i XVII w.,
- kościół w Przyjezierzu, zbudowany w 1410 r., przebudowany na początku XIX w.,
- kościół w Dolsku, zbudowany ok. 1460 r.,
- kościół w Bielinie z końca XV w., przebudowany w XVII w.,
- pałac barokowy w Bielinie z II połowy XVIII w.,
- zespół młyna miejskiego w Moryniu, wzniesiony po 1883 r.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Moryń została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonującej na jej terenie placówce oświatowo-wychowawczej. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono jedną ankietę wypełnioną przez kadrę Zespołu Szkół w Moryniu, w którego skład wchodzi: Przedszkole, Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum. W roku szkolnym 2012/2013 do Zespołu Szkół w Moryniu uczęszczało łącznie 403 uczniów.

Zasoby i oferta przedszkolna i szkolna

Z analizy ankiety wynika, że placówka umożliwia dostęp do pedagoga, logopedy i pielęgniarki. Szkoła obejmuje dożywianiem 106 uczniów, daje możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu. Zespół Szkół w Moryniu oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Są to koła zainteresowań, zajęcia przedmiotowe, sportowe oraz artystyczne.

Placówka prowadzi także zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne i logopedyczne.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, przedstawiciel szkoły (pedagog) wskazywał na alkoholizm rodziców oraz na brak zainteresowania rodziców trudnościami i niepowodzeniami szkolnymi dzieci. Istotnym problemem, na który zwrócił uwagę ankietowany jest eurosieroctwo.

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondent stwierdził ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 16. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	liczba ujawnionych przypadków	nie występuje
sięganie po alkohol	6	
sięganie po narkotyki		X
palenie papierosów	12	
ucieczki z domu	2	
kradzieże	3	
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie,	6	

znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów		
autoagresja	4	
przestępczość ujawniona	4	
niszczenie mienia szkolnego	3	
udział w grupach negatywnych		X
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	4	
przemoc w rodzinie		
zaniedbanie przez dom	48	
wykorzystywanie seksualne		X

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówce oświatowej gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: zaniedbania przez dom, palenie papierosów, sięganie po alkohol oraz przemoc i agresję.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Zidentyfikowano również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Zdaniem przedstawiciela Zespołu Szkół w Moryniu badania należałoby przeprowadzić w obszarze niewydolności wychowawczej.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkole, wskazano na potrzebę organizacji warsztatów dotyczących uzależnień dla uczniów. Warto, zdaniem ankietowanych, przeprowadzić również spotkania z psychologiem na temat: „Rola rodziny w procesie wychowania dzieci. Obowiązki rodziców”.

Współpraca szkoły z rodzicami uczniów

W opinii przedstawiciel Zespołu Szkół w Moryniu, współpraca nauczycieli z rodzicami nie jest zadowalająca. W jej ramach odbywają się zebrania oraz „dni otwarte”, na które uczęszcza niewielka liczba rodziców.

Współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele placówki stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów, z którymi Zespół Szkół w Moryniu utrzymywał kontakt, zaliczono: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

Ośrodek Pomocy Społecznej, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rodzinny, Centrum Psychologiczno-Pedagogiczne w Szczecinie, Policję, Sanepid, Koło Łowieckie – Mieszkowice, Dom Pomocy Społecznej.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagog zwrócił uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do instytucji dających możliwość spędzania czasu wolnego.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Moryń funkcjonuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak oraz 2 prywatne praktyki lekarskie i 1 apteka.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie. W poniższych tabelach przedstawiono dane za 2012 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej.

Tabela 17. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2012 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
niedokrwistości	19
choroby tarczycy	3
otyłość	3
upośledzenie umysłowe	3
padaczka	7
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	20
choroba nadciśnieniowa	1
alergia – dychawica oskrzelowa	31
alergie pokarmowe	12
alergie skórne	10

zniekształcenia kręgosłupa	24
choroby układu moczowego	10
wady rozwojowe układu krążenia	4

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak w Moryniu.

Tabela 18. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2012 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		1
nowotwory		36
choroby tarczycy		51
cukrzyca		123
niedokrwistość		34
choroby obwodowego układu nerwowego		44
choroby układu krążenia		552
w tym:	przewlekła choroba reumatyczna	6
	choroba nadciśnieniowa	397
	choroby naczyń mózgowych	10
	niedokrwienność serca (w tym przebyty zawał serca)	123
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		88
przewlekłe choroby układu trawiennego		105
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		155

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak w Moryniu.

W 2012 roku pod opieką Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak w Moryniu było 599 dzieci i młodzieży oraz 2.584 osób dorosłych z gminy. U największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym stwierdzono: dychawicę oskrzelową (31 osób), zniekształcenia kręgosłupa (24), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (20) oraz niedokrwistość (19). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (552 osoby), cukrzycą (123), chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (155) oraz przewlekłymi chorobami układu trawiennego (105).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat dzieci do lat 3 objętych opieką profilaktyczną oraz dzieci i młodzieży do lat 19 objętych profilaktycznymi badaniami lekarskimi.

Tabela 19. Profilaktyka zdrowotna dzieci i młodzieży z gminy w 2011 roku

forma profilaktyki	liczba dzieci i młodzieży
porady profilaktyczne lekarza rodzinnego po raz pierwszy (dzieci do lat 3)	22

porady profilaktyczne lekarza rodzinnego następny raz (dzieci do lat 3)	281
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych po raz pierwszy (dzieci do 1. roku życia)	22
wizyty profilaktyczne pielęgniarek i położnych następny raz (dzieci do lat 3)	208
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 podlegający badaniu)	122
profilaktyczne badania lekarskie (dzieci i młodzież do lat 19 zbadani zgodnie z programem badań profilaktycznych)	167

Dane Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak w Moryniu.

W 2012 roku poradami profilaktycznymi lekarzy rodzinnych Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej – Jerzy Nowak w Moryniu po raz pierwszy i następny raz zostało objętych odpowiednio 22 i 281 dzieci do lat 3. Wizytami profilaktycznymi pielęgniarek i położnych objęto po raz pierwszy 22 dzieci, a następny raz 208 dzieci. Profilaktycznymi badaniami lekarskimi objęto natomiast 122 dzieci i młodzieży, w tym 167 osób zgodnie z programem badań profilaktycznych.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie, w 2012 roku na terenie gminy Moryń odnotowano łącznie 86 przestępstw. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Przestępstwa popełnione w gminie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw
przestępstwa przeciwko mieniu	44
przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	16
przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece	5
przestępstwa przeciwko wolności	2
przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	1
przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	1
przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów	3

przestępstwa przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	5
inne przestępstwa	9

Dane Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie.

W 2012 r. Policja w Moryniu ustaliła ogółem 49 sprawców przestępstw. Wśród nich największą grupę stanowiły osoby w wieku 21-30 lat (21 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 21. Sprawcy przestępstw popełnionych w gminie w 2012 roku według wieku

wiek sprawcy	liczba sprawców
do 20 lat	4
21-30 lat	21
31-40 lat	8
41-50 lat	4
51-60 lat	6
61 lat i więcej	6

Dane Komendy Powiatowej Policji w Gryfinie.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Moryń wykonuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym.

Na koniec 2012 roku kadrę OPS-u stanowiło 10 osób, w tym: kierownik i 6 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 22. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
pracownicy socjalni	6	–
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	1,5	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	1	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wymóg ten był spełniony w Ośrodku Pomocy Społecznej w Moryniu, bowiem na 1 pracownika socjalnego wykonującego pracę socjalną w terenie przypada 1.480 mieszkańców.

Tabela 23. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	–	6	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	1	–	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	
		w trakcie realizacji	–	
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	2
		w trakcie realizacji	–	–

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Na koniec 2012 roku 6 pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe. Kierownik posiadał wykształcenie średnie kierunkowe oraz ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.. Dodatkowo 2 pracowników socjalnych miało specjalizację I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez OPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu

do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługiwał, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań OPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012.

Tabela 24. Środki finansowe wydatkowane przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	1.911.202 zł	2.052.217 zł	1.960.526 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	488.453 zł	481.728 zł	461.035 zł
w tym na świadczenia rodzinne	1.422.749 zł	1.570.489 zł	1.499.491 zł
na zadania własne gminy	488.453 zł	481.728 zł	445.935 zł
na zadania zlecone gminie	1.422.749 zł	1.570.489 zł	1.514.591 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez OPS na pomoc mieszkańcom gminy wahała się (1.911.202 zł w 2010 r., 2.052.217 zł w 2011 r., 1.960.526 zł w 2012 r.). W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych i posiłku.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 25. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	378	386	346
liczba rodzin	211	218	216
liczba osób w rodzinach	685	671	655
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	15,4%	15,1%	14,8%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 malała (z 685 w 2010 r. do 655 w 2012 r.) Zmniejszył się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (z 15,4% w 2010 r. do 14,8% w 2012 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 26. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	223	pracuje	20
17-21 lat	58	pracuje dorywczo	22
22-30 lat	74	nie pracuje	52
31-40 lat	67	uczy się	2
41-50 lat	82	na rencie	28
51-60 lat	105	na emeryturze	21
61-70 lat	24	na zasiłku dla bezrobotnych	10
71 lat i więcej	22	bezrobotny bez prawa do zasiłku	58

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (223 osoby) oraz osoby w wieku 51-60 lat (105 osób) i 41-50 lat (82 osób). Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2012 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (58 osób) oraz osoby niepracujące (52 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia OPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	118	129	124	427	435	408
bezdomność	1	0	1	1	0	1
potrzeba ochrony macierzyństwa	10	13	9	48	70	70
bezrobocie	132	132	130	511	493	471
niepełnosprawność	85	86	81	281	272	250
długotrwała lub ciężka choroba	40	37	21	92	73	43
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	68	58	63	318	274	291
przemoc w rodzinie	3	7	5	16	34	12
alkoholizm	19	22	21	74	71	64
narkomania	0	1	1	0	4	4
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	3	7	7	11
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	3	0	1	3	0
zdarzenie losowe	1	1	1	1	1	1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	4	0	0	14

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia OPS-u z powodu braku pracy malała (z 511 w 2010 r. do 471 w 2012 r.).

Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz niepełnosprawność. Szczególną uwagę zwraca duża, wahająca się liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w związku z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (318 w 2010 r., 274 w 2011 r., 291 w 2012 r.).

Istotną przyczynę świadczenia wsparcia przez OPS stanowiło także ubóstwo. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tego powodu ulegała wahaniom (427 w 2010 r., 435 w 2011 r., 408 w 2012 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez OPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	223	200	196	130	192	189	303	570	560
rzeczowa	155	214	233	81	109	132	382	449	468
praca socjalna	X	X	X	64	89	38	153	189	101
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	21	11	23	57	31	98
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	10	10	11	10	10	10	14	15	15
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych oraz stałych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio 3-4 osób.

W analizowanym okresie Ośrodek uczestniczył również w realizacji projektu systemowego pn. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach programu realizowane są działania dotyczące zapewniania pomocy formie dożywiania dzieci od 0-7 lat, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom w szczególności bezrobotnym, samotnym, w podeszłym wieku i niepełnosprawnym w formie posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku, żywności lub świadczenia rzeczowego w postaci artykułów żywnościowych. W latach 2010-2012 z posiłków skorzystała następująca liczba dzieci i dorosłych: 155, 160, 159

Dodatkowo Ośrodek w latach 2010-2012 uczestniczył w projekcie partnerskim „Minimalizacja wykluczenia społecznego w powiecie gryfińskim”. W 2010 r. programem objęto 6 rodzin (8 dorosłych i 12 dzieci, w 2011 r. objęto 7 rodzin (8 dorosłych i 10 dzieci), a w 2012 r. objęto 5 rodzin (9 dorosłych i 20 dzieci). Osoby uczestniczące w programie brały udział w warsztatach psychologicznych, kulinarnych i z zakresu drobnych remontów.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Świadczenia rodzinne wypłaconych w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.422.749 zł	1.570.489 zł	1.499.491 zł
rodzaj świadczenia	liczba wypłaconych świadczeń		
zasiłek rodzinny	4.980	4.714	4.396
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	30	28	18
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	95	100	75
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	-	-	-
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	247	242	198

dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	461	412	351
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	299	285	261
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	631	579	590
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	985	938	867
zasiłek pielęgnacyjny	2.217	2.268	2.647
świadczenie pielęgnacyjne	616	959	861
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	53	50	31
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	10.614	10.575	10.295

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez OPS na realizację świadczeń rodzinnych wahała się (1. 422.749 zł w 2010 r., 1.570.489 zł w 2011 r., 1.499.491 zł w 2012 r.). W analizowanym okresie liczba przyznanych świadczeń spadała (10.614 w 2010 r. do 10.295 w 2012 r.).

Najczęściej OPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służył częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także świadczenia pielęgnacyjne.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2010-2012 przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba wypłaconych świadczeń alimentacyjnych	448	593	619
wartość wypłaconych świadczeń alimentacyjnych	113.185 zł	156.157 zł	184.545 zł

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

Liczba wypłaconych świadczeń alimentacyjnych rosła z roku na rok (z 448 w 2010 r. do 619 w 2012 r.). Rosła również wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (z 113.185 zł w 2010 r. do 184.545 zł w 2012 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Moryń, oprócz Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie dysponujący 120 miejscami. Mieszkańcy gminy korzystają również z oferty jednostek wsparcia oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących poza gminą. Należą do nich stowarzyszenie dla Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Goszkowie, Ośrodek wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w Gorzowie Wielkopolskim (w 2012 wsparciem objęte były 3 osoby z gminy), Stowarzyszenie CARPE DIEM w Żabinie (w 2012 r. wsparciem objęta była jedna osoba z gminy) oraz Schronisko dla bezdomnych w Dębnie w którym w 2012 r. przebywała 1 osoba bezdomna.

Mieszkańcy gminy Moryń są również w zasięgu działania Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie. W roku szkolnym 2011/2012 Poradnia objęła 127 osób z gminy różnymi formami wsparcia. Poradnia wydała 22 uczniom opinie lub orzeczenia (wcześniej przeprowadzono 22 diagnozy psychologiczne, 22 pedagogiczne i 6 logopedycznych), przesiewowymi badaniami słuchu i mowy objęto 30 dzieci, długoterminową terapią logopedyczną objęto 20 dzieci, przeprowadzono zajęcia dla rodziców, nauczycieli i uczniów nt. komunikacji i rozwiązywania problemów, w zajęciach dla rodziców nt. dojrzałości szkolnej wzięło udział 20 osób, w Miejskim Ośrodku Kultury w Moryniu odbyło się 11 spotkań dla 16 osób.

Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 31. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	2	-	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	-	-	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	-	-	-
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	-	-	-
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	5	5	3
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	-	-	-
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	4	2
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	1	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

W latach 2010-2012 do adopcji zgłoszono 3 dzieci z gminy (2 w 2010 i 1 w 2012). W 2010 roku w rodzinach zastępczych przebywało 5 dzieci z gminy, rok później także 5, a w 2012 roku 3 dzieci. W roku 2010 i 2011 po 4, a w 2012 – 2 rodziny zastępcze, obejmowały opieką dzieci z gminy.

W analizowanym okresie łącznie 4 dzieci (po 1 w 2010 i 2011 r. i 2 w 2012 r.) zostało usamodzielnionych.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Moryń wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Moryń mieszkało 786 osób niepełnosprawnych (319 mężczyzn i 467 kobiet), w tym 653 osoby niepełnosprawne prawnie i 133 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 17,7%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 32. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	29	3,7%	3,4%
osoby w wieku produkcyjnym	425	54,1%	14,5%
osoby wieku poprodukcyjnym	332	42,2%	50,8%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 425 osób niepełnosprawnych w gminie były w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 14% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Równie liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (332 osoby), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił aż 50,8%.

Tabela 33. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	12	1,6%
policealne	4	0,5%
średnie	70	9,1%
zasadnicze zawodowe	95	12,3%
podstawowe ukończone	378	49,1%
podstawowe nieukończone	210	27,3%
nieustalony	1	0,1%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (378 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił ponad 49%.

Tabela 34. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	41	5,2%
aktywni zawodowo bezrobotni	15	1,9%
bierni zawodowo	726	92,4%
nieustalony status na rynku pracy	4	0,5%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (726 osób). Ich udział w ogóle osób

niepełnosprawnych wynosił ponad 92%. Aktywne zawodowo były 56 osoby dotknięte niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (41 osób).

Do instytucji i organizacji pozarządowych, które świadczą wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym z gminy Moryń należą m.in.: Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 35. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób

osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Moryń w latach 2010-2012.

Tabela 36. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	61.270 zł	56.628,81 zł	62.180,06 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	1.000 zł	1.000 zł	1.300 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	1.200 zł
razem	62.270 zł	57.628,81 zł	64.680,06 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie ulegały wahaniom (62.270 zł w 2010 r., 57.628,81 w 2011 r., 64.680,06 zł w 2012 r.). W analizowanym okresie zmieniały się także kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, a środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii wzrosły w 2012 r. Na przeciwdziałanie przemocy gmina przeznaczyła środki jedynie w 2012 r.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Moryń oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 37. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	24	22	22
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	10	11	12
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	11	6	8
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	26	20	24
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	-	-	-
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	37	35	37
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	8	1
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	3	4	4
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	-	-	-
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	-	-	-

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Moryniu.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie była na podobnym poziomie (24 w 2010 r. oraz po 22 w 2011 i 2012 r.). Liczba przeprowadzonych w nich kontroli nieznacznie wzrosła (z 10 w 2010 r. do 12 w 2012 r.). W analizowanym okresie wahała się liczba wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (11 w 2010 r., 6 w 2011 r. i 8 w 2012 r.), podobnie jak liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W uzupełnieniu powyższych danych warto dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2010- 2012 liczba

osób nimi objętych była na podobnym poziomie (po 37 w 2010 i 2012 r. i 35 w 2011 r.). W analizowanym okresie zmniejszyła się liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (z 7 w 2010 r. do 1 w 2012 r.). Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio 3, 4 i 4 osobami dotkniętymi tym problemem.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Moryń badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu anonimowej ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Miejskiego, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 20 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe zalety gminy. Najwięcej ankietowanych udzieliło odpowiedzi, że jezioro Moryńskie jest dużym atutem gminy, dzięki któremu rozwija się turystyka. Mieszkańcy gminy zwrócili także uwagę na walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy oraz atrakcyjne środowisko naturalne. Respondenci docenili też dogodne położenie gminy w pobliżu aglomeracji berlińskiej. Duże znaczenie przywiązywali również do dobrze rozwiniętej bazy sportowo-rekreacyjnej, w której duże znaczenie odgrywa kompleks boisk.

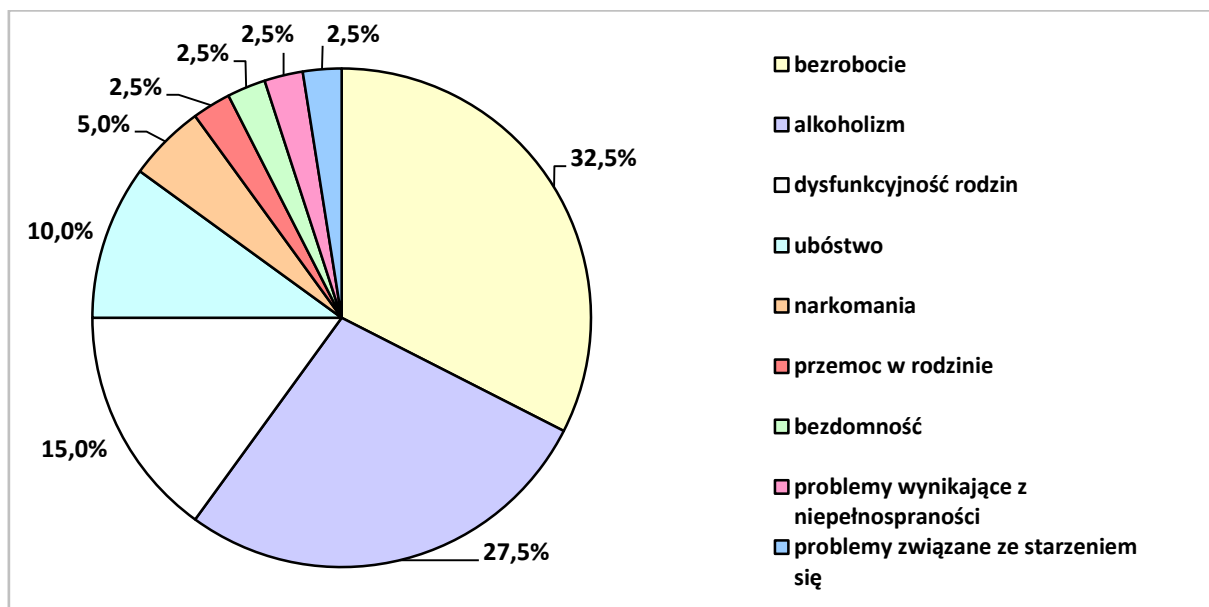
Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był brak zakładów pracy, wynikiem którego jest duże bezrobocie w gminie. Według ankietowanych bolączkami gminy jest także słaba komunikacja między miejscowościami wchodzącymi w skład gminy oraz z większymi miastami. W opinii

badanych widoczny jest także niski poziom aktywności podmiotów turystycznych oraz brak organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy



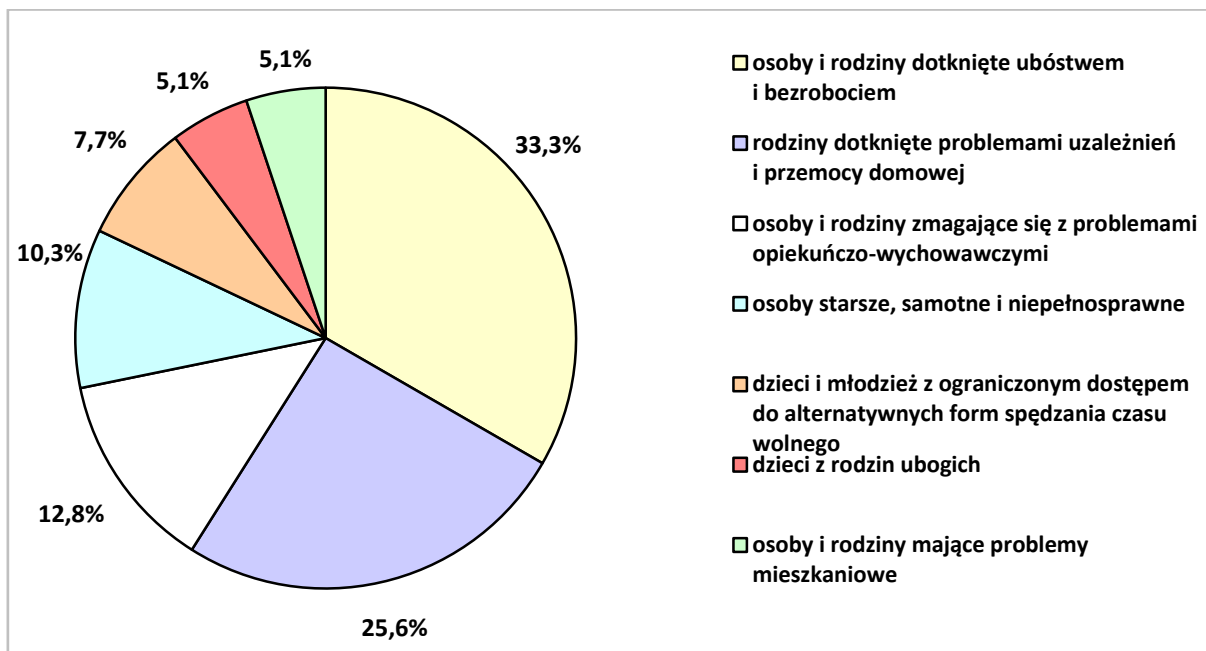
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotykają mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (32,5%) i alkoholizm (27,5%).

Szczególną uwagę zwrócili również m.in. na dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (15%) i ubóstwo (10%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie



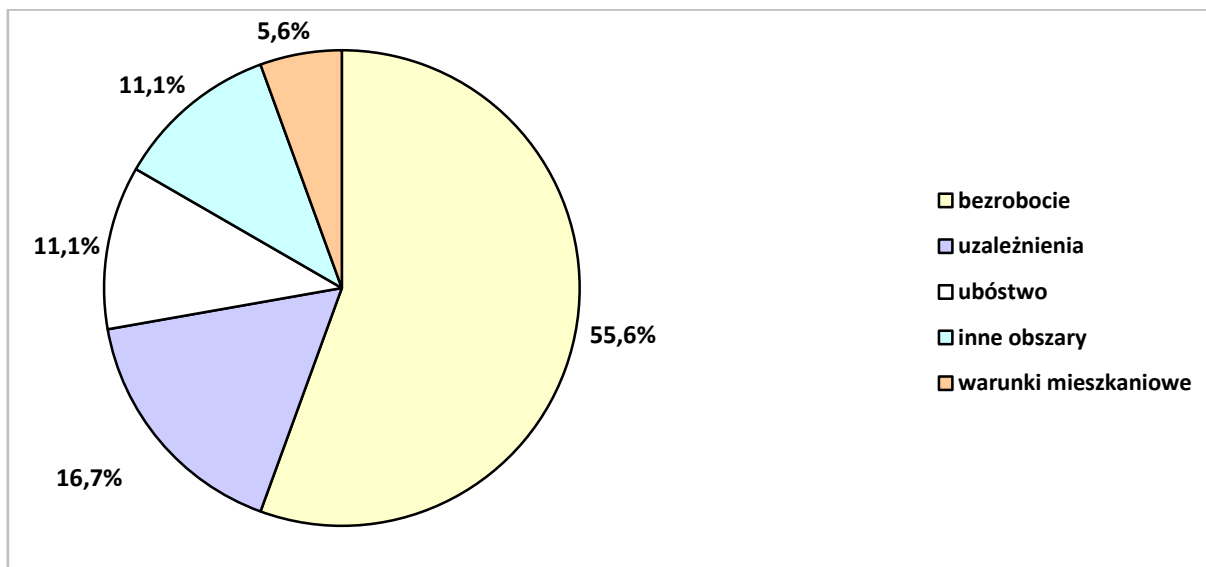
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem (33,3%) oraz rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy (25,6%).

Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (12,8%), a także osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (10,3%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowalająca



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowalająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (55,6%) oraz uzależnienia (16,7%), ubóstwo i inne obszary tj. zbyt duża pomoc społeczna i słaba komunikacja PKS i PKP (po 11,1%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, większą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy oraz przyciąganie zewnętrznych inwestorów.

Za istotne uznali także prowadzenie działań w zakresie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, poprawy zdrowia oraz poprawy sytuacji rodzinnej mieszkańców gminy.

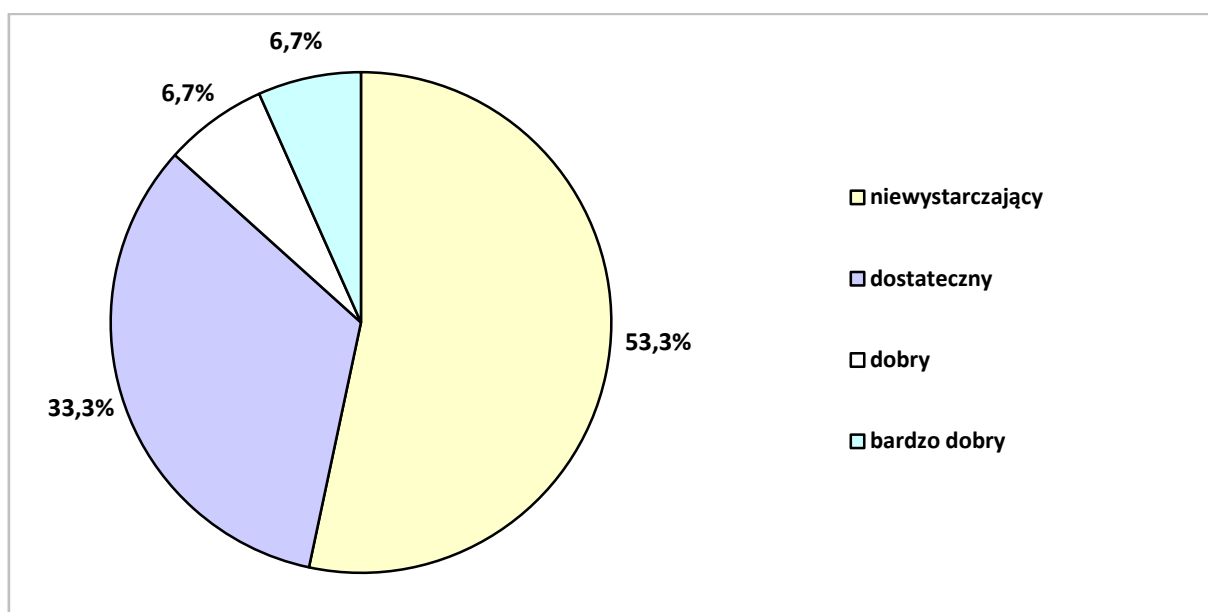
Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą

w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. Badani zaliczyli do nich: Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miasta, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Szkół oraz radnych Rady Miejskiej

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

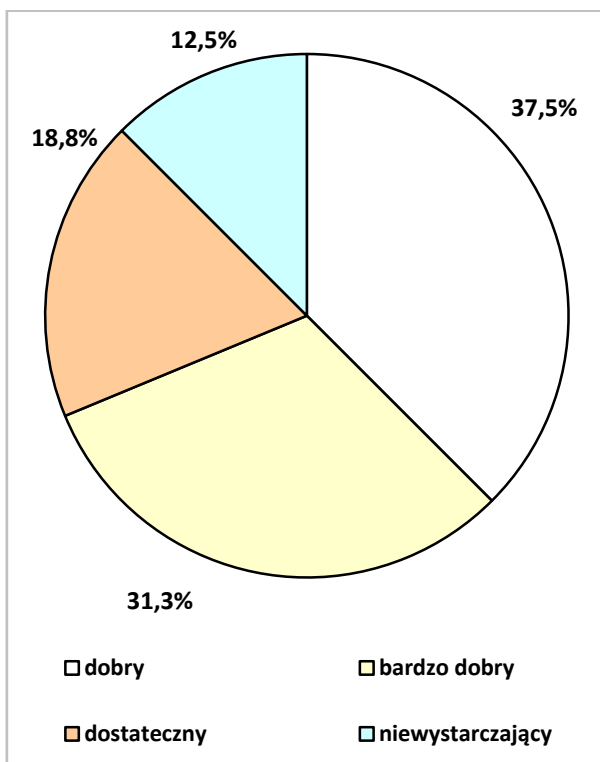


Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

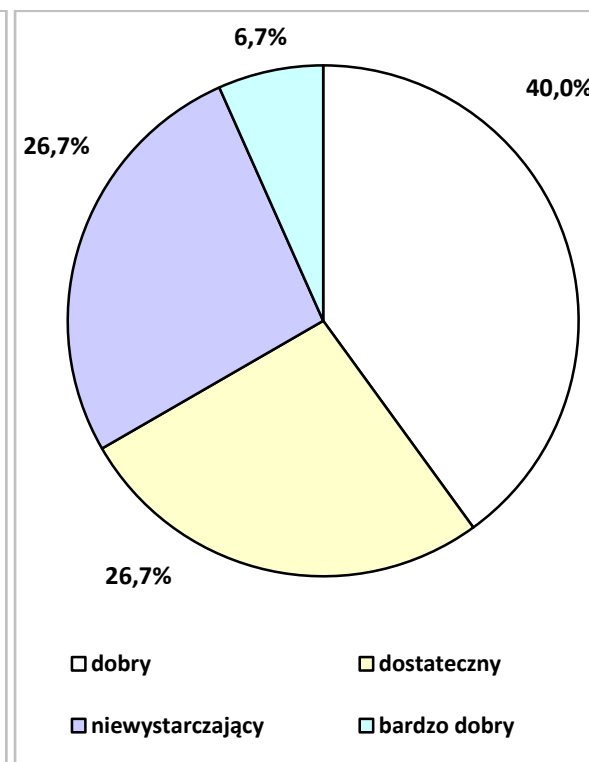
Ponad połowa respondentów (53,3%) uznała dostępność placówek służby zdrowia za niewystarczającą, 33,3% ankietowanych uznała dostępność za dostateczną, a łącznie tylko 13,4% za dobrą lub bardzo dobrą.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ginekologa, okulistę, kardiologa, stomatologa, ortopedę, chirurga, onkologa, dermatologa, pediatrę.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?



Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?



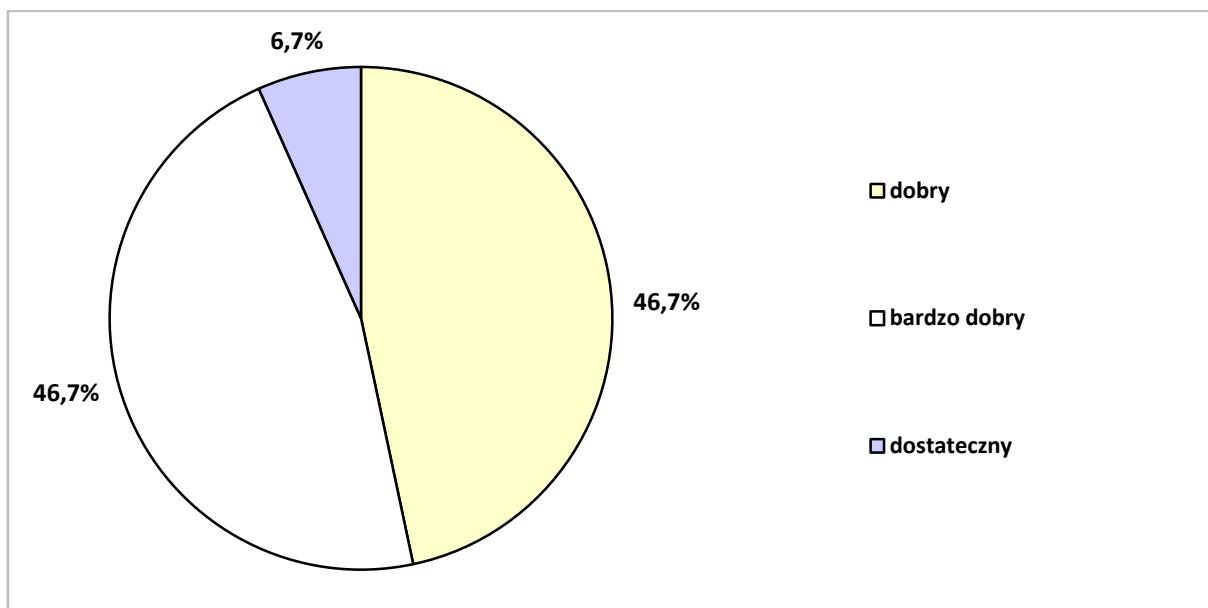
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 68,8%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, kolejne 18,8% uznało go za dostateczny, a 12,5% za niewystarczający.

Dostępność placówek kulturalnych została oceniona nieco gorzej. Łącznie 46,7% respondentów odpowiedziało, że dostęp do placówek kulturalnych w gminie jest dobry lub bardzo dobry, zdaniem 26,7% badanych jest on dostateczny. Za niewystarczający dostęp uznało go 26,7% badanych.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymienili: kino, ognisko pracy pozaszkolnej, świetlicę, teatr oraz placówki wsparcia dla dzieci i młodzieży.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?



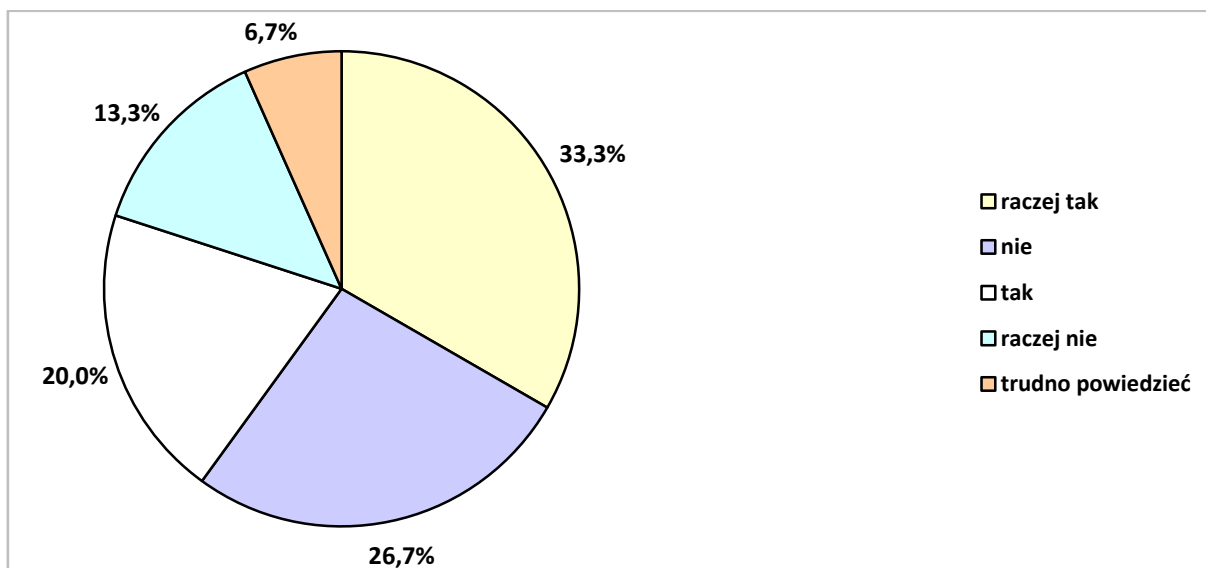
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych został oceniony bardzo dobrze. Łącznie aż 93,3% ankietowanych dobrze lub bardzo dobrze oceniła dostęp do tych obiektów. Za dostateczny uznało go 6,7% badanych.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegali potrzebę budowy basenu, lodowiska oraz Międzyszkolnego Ośrodka Gimnastyki Korekcyjnej.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?



Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa ankietowanych (w sumie 53,3%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Odmienną opinię wyraziło aż 40% badanych. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 6,7% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Moryń funkcjonowało 26 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Wieloletni program współpracy Gminy Moryń z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2011-2013”) podejmował z nimi współpracę, która

przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji. Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 38. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa organizacji
1.	UKS Morzycko Moryń
2.	LUKS Witniczanka Witnica
3.	LUKS Sokół Przyjezierze
4.	UKS Korona Kłęcz
5.	UKS Karate KYOKUSHIN Moryń
6.	UKS Podkowa Moryń
7.	LUKS „Chersoń Bielin”
8..	Klub Bokserski „Rak Moryń”
9.	Koło LOK „Dzik” w Moryniu
10.	Gminne Stowarzyszenie Turystyczne TUR-MOR Przyjezierze
11.	Klub pływaczy ASTACUS w Moryniu
12.	Społeczne Stowarzyszenie Ratownicze Rejonowy Sztab Ratownictwa w Moryniu
13.	Moryńskie Towarzystwo Wędkarskie
14.	Polski Związek Wędkarski Koło Morzycko
15.	Stowarzyszenie Przyjaciół Morynia i Jeziora Morzycko
16.	Ochotnicza Straż Pożarna w Starym Objezierzu
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Witnicy
18.	Ochotnicza Straż Pożarna w Moryniu
19.	Koło WOPR w Moryniu
20.	Koło Gospodyń Wiejskich w Witnicy
21.	Koło Gospodyń Wiejskich w Bielinie
22.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nowym Objezierzu
23.	Koło Gospodyń Wiejskich w Starym Objezierzu
24.	Koło Gospodyń Wiejskich w Mirowie
25.	Koło Gospodyń Wiejskich Moryńsko-Przyjezierskie
26.	Koło Łowieckie Szarak

Dane Urzędu Gminy Moryń.

W 2012 roku w gminie Moryń były 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego:

- Parafia rzymskokatolicka w Moryniu,
- Parafia rzymskokatolicka w Kłęczu,
- Parafia rzymskokatolicka w Witnicy.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • prowadzenie działań służących aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, ofertach pracy z zagranicy oraz usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • działania w celu dostosowania kierunków 	<ul style="list-style-type: none"> • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia •

<ul style="list-style-type: none"> kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> rosnący poziom bezrobocia, w tym wśród kobiet utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród osób w wieku 45 lat i więcej występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia rosnąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji nieodpowiednia do potrzeb liczba nowych inwestorów tworzących w gminie miejsca pracy ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia w gminie postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> zapobieganie dysfunkcjom rodzin prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia rozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży rozwijanie opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego podnoszenie poziomu nauczania w gminie dostosowywanie oferty spędzania czasu wolnego do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież brak działań propagujących ideę wolontariatu wśród dzieci i młodzieży

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • wystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • zwiększająca się świadomość zdrowotna mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie • nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie • mała liczba wolontariuszy wśród dzieci i młodzieży •

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych • prowadzenie działań inicjujących powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przemocy w rodzinie • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród 	<ul style="list-style-type: none"> • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień • brak działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

<p>dzieci i młodzieży</p> <ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia • kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób wyleczonych z uzależnień • rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym • zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży alkoholu • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • brak kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających objęcia działaniami zespołu interdyscyplinarnego • zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym • zapewnianie osobom bezdomnym schronienia • udzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin 	<ul style="list-style-type: none"> • niezapobieganie bezdomności oraz prowadzenie działań na rzecz osób bezdomnych • brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • brak wsparcia dla osób wychodzących z bezdomności • brak działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych • brak działań mających na celu zwiększenie akceptacji społecznej osób bezdomnych • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych • brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności

szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak problemu bezdomności • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niewzrastająca liczba osób bezdomnych wymagających schronienia • odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych zmagających się z bezrobociem • niewzrastająca liczba osób bezdomnych przybyłych z innych gmin • brak zjawiska minimalizowania problemów osób bezdomnych • 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych • niewzrastająca liczba osób wychodzących z bezdomności • brak społecznej akceptacji osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie odpowiednią liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całonocnej opieki do domów pomocy społecznej • podejmowanie działalności prozdrowotnej wśród osób starszych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej • brak działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych w gminie • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • malejąca liczba osób starszych w gminie • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • rosnący udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • nieodpowiednia do potrzeb liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • słaba dostępność domów pomocy społecznej • niski poziom życia osób starszych w gminie

	<ul style="list-style-type: none"> • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu
--	--

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • badanie liczebności osób niepełnosprawnych w gminie • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • tworzenie grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych • podejmowanie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • prowadzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych • brak współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • brak działań likwidujących bariery utrudniające codzienne życie osobom niepełnosprawnym • ograniczone działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • niezwiększająca się w gminie liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnąca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników OPS-u • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • brak bazy rehabilitacyjnej w gminie • istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych • wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów OPS-u • posiadanie informacji o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom gminy • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej • brak działań umożliwiających pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • brak działań inicjujących wolontariat w gminie • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w miejscowym ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów OPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • dobrze finansowany system pomocy społecznej, dysponowanie przez gminę stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów społecznych • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • popadanie w rutynę i doznanie syndromu wypalenia zawodowego przez pracowników socjalnych • przeciążenie pracowników socjalnych liczbą zadań • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • brak współpracy z przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
- wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:

- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
- profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:

- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
- wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020, jest następująca:

**Gmina Moryń stwarza mieszkańcom możliwości rozwoju
oraz skutecznie przeciwdziała problemom społecznym**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez OPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów oraz wspieranie przedsiębiorczości.
5. Inicjowanie i wspieranie podmiotów ekonomii społecznej.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
7. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
8. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezrobotnych organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich

w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom bezdomnym oraz zagrożonym bezdomnością, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Gryfinie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia, ubóstwa i bezdomności.
- liczba podmiotów gospodarczych w gminie, w tym liczba nowych inwestorów,
- liczba działających na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba nowych miejsc pracy w gminie, w tym w podmiotach ekonomii społecznej,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba programów wsparcia zagrożonych i dotkniętych ubóstwem oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba opracowanych oraz realizowanych indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności i liczba osób nimi objętych,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby osób bezrobotnych,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- wzrostu liczby miejsc pracy w gminie,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- spadku liczby osób zagrożonych bezdomnością.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS-u i placówek oświatowych.
2. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
4. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego; w miarę możliwości finansowych zatrudnienie asystenta rodziny.
5. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku (np. półkolonii).
6. Kontynuacja wsparcia pedagogicznego, medycznego i logopedycznego w szkole.
7. Rozszerzenie dożywiania dzieci i młodzieży.
8. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
9. Rozwijanie opieki przedszkolnej w gminie.
10. Rozwijanie sieci i oferty świetlic w gminie.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej, służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Szkół w Moryniu, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryfinie, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób z nich korzystających,
- liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem pedagoga, pielęgniarki i logopedy w szkole,
- liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem,
- liczba przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży,
- liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych,
- liczba świetlic oraz liczba dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- liczba wspólnych przedsięwzięć podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,

- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i niepełnosprawnym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację – m.in. poprzez zlecenie tego zadania organizacjom pozarządowym lub podmiotom ekonomii społecznej.
4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie placówek wsparcia dziennego (klub seniora, dom dziennego pobytu).
5. Promowanie wśród społeczności lokalnej i samych osób starszych i niepełnosprawnych aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego oraz integracyjnego wychowania przedszkolnego w gminie.
7. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z Kościołem.
9. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Szkół w Moryniu, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych beneficjentów objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba placówek wsparcia dziennego oraz liczba korzystających z nich osób starszych i niepełnosprawnych,
- liczba dzieci i młodzieży objętych kształceniem integracyjnym oraz integracyjnym wychowaniem przedszkolnym,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,

- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawnionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dostępności w gminie usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
5. Pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych, zwłaszcza ze środków Unii Europejskiej, na programy profilaktyczne z zakresu ochrony zdrowia.
6. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie liczby prowadzonych przez GKRPA kontroli punktów sprzedaży alkoholu.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Szczegółowe działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii zawiera Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Szkół w Moryniu, placówki kulturalne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, placówki leczenia uzależnień, grupy samopomocowe, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej

i szkoleniowej,

- liczba osób objętych wsparciem w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba przeprowadzonych przez GKRPA kontroli punktów sprzedaży alkoholu,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, umieszczonych w ośrodkach wsparcia.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkoły.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Szkół w Moryniu, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgminne w powiecie, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkoły
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej.
2. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych.
3. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przy wykorzystaniu strony internetowej.
4. Zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych.
5. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej i podmiotów ekonomii społecznej oraz współpraca z działającymi w tym obszarze organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej o ponadgminnym zasięgu działalności.
6. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz z innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
7. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
8. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
9. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Wieloletni program współpracy Gminy Moryń z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Miejska, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryfinie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba nowo powstałych jednostek pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych, realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej, innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym.

Tabela 40. Ramy finansowe strategii w latach 2014-2020

szacunkowa wielkość wydatków (w tys. złotych) w latach:						
2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
3.106.972	3.258.250	3.424.287	3.598.116	3.780.143	3.970.670	4.173.203

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Moryniu.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Moryniu. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem burmistrza Morynia, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem burmistrza.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaze burmistrzowi i Radzie Miejskiej, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Wieloletni program współpracy Gminy Moryń z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią i wpisującym się w jej zapisy programem wspierania rodziny. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w gminie w obszarze polityki społecznej. Projekty stanowią „bank pomysłów”, tzn. ich realizacja jest wskazana, ale możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

Projekt 1. „Ferie w siodle”

Wnioskodawca projektu

UKS „Podkowa”, ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń

Cel główny projektu

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych poprzez zainteresowanie dzieci i młodzieży Gminy Moryń sportami jeździeckimi.

Cele szczegółowe projektu

- wspólne gry i zabawy propagujące jeździectwo, mające na celu stworzenie grupy

odpowiedzialnej za siebie, umiejącej pomagać i mającej do siebie zaufanie oraz wdrażanie do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu,

- nauka czynności porządkowych w stajni przy koniach, czyszczenie, siodłanie, powodowanie koniem w stepie, klusie i galopie.

Miejsce realizacji projektu

Ośrodek Jeździecki Podkowa, Skotnica 1, 74-503 Moryń.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież z Gminy Moryń, zagrożeni zachowaniami patologicznymi. Pośrednio skorzystają na tym rodzice i opiekunowie dzieci biorących udział w projekcie poprzez stworzenie ich dzieciom możliwości uniknięcia wielu problemów społecznych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miejski w Moryniu,
- Ośrodek Jeździecki Podkowa w Skotnicy

Czas realizacji projektu

Jeden tydzień ferii zimowych.

Projekt 2. „Letni obóz jeździecki”

Wnioskodawca projektu

UKS „Podkowa”, ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń

Cel główny projektu

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych poprzez zainteresowanie dzieci i młodzieży Gminy Moryń sportami jeździeckimi.

Cele szczegółowe projektu

- wspólne gry i zabawy propagujące jeździectwo, mające na celu stworzenie grupy odpowiedzialnej za siebie, umiejącej pomagać i mającej do siebie zaufanie oraz wdrażanie do aktywnego spędzania wolnego czasu na świeżym powietrzu,
- nauka czynności porządkowych w stajni przy koniach, czyszczenie, siodłanie, powodowanie koniem w stepie, klusie i galopie.
- pokazanie, że jeździectwo może być życiową pasją, ale także sposobem na życie, przyszłym zawodem

Miejsce realizacji projektu

Ośrodek Jeździecki Podkowa, Skotnica 1, 74-503 Moryń.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież z Gminy Moryń, zagrożeni zachowaniami patologicznymi.

Pośrednio skorzystają na tym rodzice i opiekunowie dzieci biorących udział w projekcie poprzez stworzenie ich dzieciom możliwości uniknięcia wielu problemów społecznych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miejski w Moryniu,
- Ośrodek Jeździecki Podkowa w Skotnicy

Czas realizacji projektu

Jeden tydzień wakacji letnich.

Projekt 3. „Warsztaty językowe”

Wnioskodawca projektu

UKS „Podkowa”, ul. Szeroka 12, 74-503 Moryń

Cel główny projektu

Integracja i rozwiązywanie problemów społecznych poprzez zainteresowanie dzieci i młodzieży Gminy Moryń językiem niemieckim, kultura i zwyczajami Niemiec

Cele szczegółowe projektu

- uświadomienie uczestnikom projektu, że bliskość granicy niemieckiej to walor, a znajomość języka to wiele różnych możliwości,
- wdrożenie uczestników projektu do świadomego uczenia się języka niemieckiego,
- zorganizowanie wyjazdu na imprezę kulturalną do Niemiec.

Miejsce realizacji projektu

Ośrodek Jeździecki Podkowa, Skotnica 1, 74-503 Moryń.

Beneficjenci projektu

Dzieci i młodzież z Gminy Moryń, zagrożeni zachowaniami patologicznymi. Pośrednio skorzystają na tym rodzice i opiekunowie dzieci biorących udział w projekcie poprzez stworzenie ich dzieciom możliwości uniknięcia wielu problemów społecznych.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miejski w Moryniu,
- Ośrodek Jeździecki Podkowa w Skotnicy

Czas realizacji projektu

6 miesięcy

Projekt 4. Turniej i zawody strzeleckie

Wnioskodawca projektu

Koło LOK „Dzik” w Moryniu, ul. Odrzańska 1a, 74-503 Moryń

Cel główny projektu

Prowadzenie zajęć strzeleckich i zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, a także podnoszenie sprawności i umiejętności strzeleckich.

Cele szczegółowe

- wypracowanie dyscypliny i technik strzeleckich

Miejsce realizacji projektu

Strzelnica LOK ul. Odrzańska 1a, 74-503 Moryń

Beneficjenci projektu

- dzieci i młodzież z terenu Gminy Moryń,
- członkowie koła LOK „Dzik”,
- dorośli mieszkańcy Gminy Moryń.

Partnerzy w realizacji projektu

Gmina Moryń

Czas realizacji projektu

Ciągły.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Moryń na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.